

„ŻYCZENIEM JEGO JEST NADAĆ MU IMIĘ WINCENTY KADŁUBEK”

IMIĘ I KULT BŁOGOSŁAWIONEGO WINCENTEGO
W ŚWIETLE KSIĄG METRYKALNYCH
(DRUGA POŁOWA XVIII–POCZĄTEK XX WIEKU)*

Słowa tematyczne: Wincenty Kadłubek, Jędrzejów, imiennictwo, hagianimy, kult świętych, księgi metrykalne

W spuściznie po Władysławie Szczepańskim (1886–1967) — inżynierze kolejnictwa, wiceburmistrzu Szczecina-Dąbia („Nekrolog”, 1967) — zachował się brudnopis ankiety personalnej, jaką składał on w kwietniu 1956 roku, gdy przechodził na emeryturę. Swoje pochodzenie rodzinne opisuje on w następujących słowach: „Ojciec mój Leonard, syn Wincentego, drobnego rolnika, początkowo pracował jako główny mechanik w cukrowni Kazimierza Wielka, od 1885 — jako główny rewizor instalacji wodociągowych na Kolejach Państwowych «Nadwiślańskich». Ojciec mój zmarł 15 XII 1904 roku” (Szczepański, 1956). Krótka wzmianka o dziadku inż. Szczepańskiego zapoczątkowała moje poszukiwania w księgach metrykalnych, które miały najpierw charakter genealogiczny, a następnie zaowocowały odkryciem wzbogacającym wiedzę o kulcie Wincentego Kadłubka w czasach po beatyfikacji (1764)¹.

Wincenty Szczepański, wbrew informacji podanej przez jego wnuka, nie był „drobnym rolnikiem”, a urzędnikiem pocztowym (Suma, 2005, s. 275). Jego losy stanowią dowód na mobilność dawnego społeczeństwa polskiego. Znakomitym źródłem do badania tego zjawiska są księgi metrykalne, których zasób przez

* Pragnę podziękować anonimowym Recenzentom za cenne uwagi, które pozwoliły udoskonalić mój artykuł. Jestem wdzięczny także prof. Jackowi Banaszkiwiczowi za zachętę do podjęcia tematu oraz dr. Antoniemu Grabowskiemu za lekturę tekstu przed złożeniem do druku.

¹ Istnieje tradycja sięgania przez historyków do własnej tradycji rodzinnej (por. Lincoln, 2014, s. 123).

długi czas nie był wykorzystywany na większą skalę. Rozproszenie bazy źródłowej wymuszało niegdyś na badaczach krążenie między różnymi archiwami, dziś digitalizacja i indeksacja ksiąg metrykalnych umożliwiają bez wychodzenia z domu śledzenie migracji ludzi żyjących w przeszłości². Wincenty przyszedł na świat 5 października 1824 roku w Laskowie koło Jędrzejowa jako drugi syn Pawła, dwudziestodwujęcioletniego wówczas kowala, i dwudziestojednoletniej Antoniny z Przygodzkich, córki Józefa i Ewy z Łabętowiczów. W połowie stulecia znalazł się w Lipnie, gdzie pracował jako ważnik w pogranicznym urzędzie pocztowym i gdzie 16 listopada 1853 r. ożenił się ze starszą od siebie o dwa lata Teklą Gadomską (zm. 1904) — urodzoną w Kępie pod Płońskiem córką Norberta i Marianny z Korzeniowskich, potomkinią rodziny szlacheckiej pieczętującej się herbem Rola (Sęczys, 2000, s. 163). Niecały rok po ślubie urodził się ich pierwszy syn, wspomniany już Leonard, zaś trzy lata później kolejny, Bronisław. Dwie córki, Florentyna i Marianna (późniejsza Siarkowska, zm. 1929), przyszły na świat na początku lat 60. XIX w., już w Warszawie, gdzie Wincenty został przeniesiony na stanowisko starszego brifregera tamtejszego pocztaamtu. Nieco później wraz z żoną i dziećmi przeniósł się do Kazimierzy Wielkiej. Zmarł tam 31 marca 1888 roku, spoczywa na miejscowym cmentarzu parafialnym u boku żony, rodziców i starszego brata Józefa, wieloletniego miejscowego proboszcza (sekt. A2, rz. A, m. 11)³.

W metryce chrztu Wincentego Szczepańskiego znajdującej się w Archiwum Państwowym w Kielcach czytamy:

Roku tysiąc osiemset dwudziestego czwartego, dnia szóstego października o godzinie czwartej po południu przed nami proboszczem jędrzejowskim sprawującym obowiązki urzędnika stanu cywilnego gminy i powiatu jędrzejowskiego obwodu kieleckiego w województwie krakowskim, stał się Paweł Szczepański kowal lat dwadzieścia dziewięć liczący w Laskowie zamieszkały i okazał nam dziecię płci męskiej, które urodziło się w domu jego pod numerem trzynastym, dnia piątego miesiąca i roku tego o godzinie siódmej wieczorem, oświadczając, iż jest spłodzone z niego i Antoniny Przygodzkiej lat dwadzieścia jeden mającej jego małżonki i że życzeniem jego jest nadać mu imię Wincenty Kadłubek. Po uczynieniu powyższego oświadczenia i okazaniu dziecięcia w przytomności Floriana Figurskiego lat trzydzieści dwa oraz Józefa Soleckiego lat pięćdziesiąt liczących piekarzy w mieście Jędrzejowie zamieszkałych, niniejszy akt urodzin stawającym przeczytawszy podpisaliśmy, stawający zaś pisać nie umieją — A. Bonawentura Kruszelnicki, proboszcz jędrzejowski sprawujący obowiązki urzędnika stanu cywilnego⁴ itd.

² Kwestie związane z utrudnieniami prowadzenia badań ksiąg metrykalnych poruszano już wielokrotnie. O mobilności społecznej w Polsce przedrozbiorowej pisał m.in. M. Wyźga (2019). Na rozproszenie materiałów do genealogii XIX wieku (dziś już zniwelowane) wskazywał W. Dworzaczek (1959, s. 33). Z punktu widzenia antropologii, istotną trudnością było również nieustandaryzowanie pisowni nazwisk w zasadzie aż do połowy XX wieku.

³ Wszelkie informacje na temat rodziny Szczepańskich pochodzą z przygotowywanego przeze mnie opracowania genealogicznego.

⁴ Akt urodzenia dostępny na: <https://metryki.genbaza.pl/genbaza,detail,398864,23> (dostęp: 15.01.2023), pisownia zmodernizowana.

Szczepański otrzymał na chrzcie imię *Wincenty Kadłubek*. Informację podaną w metryce cywilnej potwierdza także zapis z raptularza przechowywanego w kieleckim Archiwum Diecezjalnym⁵. Podkreślmy, *Wincenty Kadłubek* to w tym wypadku jedno, a nie dwa imiona. Zapisujący metrykę proboszcz tak właśnie traktował obydwu jego członki. Nic nie wiadomo, by jako dorosły człowiek Szczepański posługiwał się drugim członem swojego imienia. Używał jedynie formy *Wincenty*, która widnieje m.in. na jego nagrobku. Decyzja o nadaniu takiego imienia na chrzcie wydaje się jednak ważka i należy ją wiązać z kultem bł. Wincentego Kadłubka⁶. Parafia Świętej Trójcy, w której został ochrzczony Szczepański, znajdowała się przecież w mieście, które było centrum weneracji średniowiecznego kronikarza, biskupa krakowskiego i wreszcie mnicha cysterskiego. *Wincenty Kadłubek* to imię przynależne — obok takich jak np. *Jan Kanty*, *Jan Chryzostom*, *Franciszek Ksawery*, *Stanisław Kostka* czy *Maria Magdalena* — do hagonimów, czyli imion złożonych, nawiązujących do danego świętego (Malec, 1997; Rudnicka-Fira, 2013, s. 26; por. też Manikowska, Gacka, 2018, s. 678).

Takiego patrona jak Kadłubek próżno szukać w klasycznej (i do dziś imponującej erudycją) książce Jana Stanisława Bystronia o imionach nadawanych w dawnej Polsce; wymienia on jedynie Wincentego z Saragossy, Wincentego z Beauvais, Wincentego Ferreriusza i Wincentego a Paulo (1938, s. 350–351). Pojedynczy przykład nadania hagonimu *Wincenty Kadłubek* w Krakowie w XVIII wieku odnotowuje, ale bez żadnych konkretnych informacji, E. Rudnicka-Fira (2013, s. 153). Imiennictwo jako przejaw kultu jest kwestią nieznaną również autorom prac o początkach i rozwoju kultu Kadłubka, co nie oznacza bynajmniej, że nie były one w ogóle dla mnie pomocne (Stabińska, 1973, s. 155–166; Świżek, 1977; Olszewski, 1990; Ryłko, 2001; Chalcarz, 2001; Kürbis, 2003, s. LV–LVII). Kadłubek jest jednym z tych polskich świętych i błogosławionych, którzy wciąż czekają nie tylko na monografię swego kultu, ale przede wszystkim na badania źródłowe. Dostępna literatura, nie wychodząc poza ogólne ustalenia faktograficzne, dostarcza przynajmniej ogólnych ram, w których można osadzić uwagi szczegółowe. Na tym tle wyróżniają się zwłaszcza ważne analityczne prace Macieja Zdanka, w tym artykuł o zawieszonym procesie beatyfikacyjnym u schyłku XVII wieku. Mimo że dotyczy on czasów wcześniejszych, zawiera cenny, drobiazgowy materiał, który rzuca również światło na poruszany tu przejaw kultu (Zdanek, 2008; por. Zdanek, 2012; Ledzińska, Zdanek, 2012–2013).

Z pewnością warto naświetlić ten problem, sięgając do nieocenionego i niewyczerpanego źródła historycznego i antroponimicznego, jakim są księgi metrykalne

⁵ <https://metryki.genbaza.pl/genbaza,detail,59233,25> (dostęp: 15.01.2023).

⁶ O genezie i znaczeniu tego przydomka pisali m.in. M. Plezia (1957) i W. Drelicharz (2008, s. 156–160, 168). Pierwotnie (na początku XIV w.) *Kadhuba* (sic!) uważano za przydomek ojca Wincentego, natomiast Sędziwój z Czechła przeniósł go na samego kronikarza.

(zob. Widajewicz, 1925; Dworzaczek, 1959, s. 58–66; Gieysztorowa, 1976, s. 198–262; Górny, 1993; Kuklo, 2009, s. 91–95, 156–209; Ziobro, 2017). Nie wnikiem przy tym w różnice regionalne i historyczne (rozbiory, wprowadzenie Kodeksu Napoleona) w sposobie prowadzenia poszczególnych ksiąg, ponieważ nie ma to większego znaczenia dla podawanych w nich informacji. Zakładam, że w przeciwieństwie do niektórych aktów zgonu (a niekiedy i małżeństw) metryki chrztu są wiarygodne przynajmniej pod tym względem, że podają informacje o dacie i miejscu chrztu oraz o nadanych wówczas imionach.

Kwerendę przeprowadziłem latem 2021 roku przy pomocy baz danych Geneteka i Świątogen⁷. Objęła ona metryki od 1765 roku do początku XX wieku. Cezurę początkową wyznaczają uroczystości beatyfikacyjne Kadłubka, końcową natomiast — granica stu lat, po których upływie księgi zostają przekazane z urzędów stanu cywilnego do archiwów i udostępnione zainteresowanym. Wydaje się zresztą, że materiały późniejsze, z czasów międzywojennych, okazałyby się już pod tym względem nieprzydatne⁸. Jeśli chodzi o zakres geograficzny, skupiłem się na obszarze pokrywającym się mniej więcej z terenem przedrozbiorowej Małopolski (nie licząc sąsiednich regionów oraz pojedynczej parafii Chełmce na Kujawach, por. niżej). Wydaje się, że zmiany granic państwowych, administracyjnych i diecezjalnych, do jakich dochodziło po 1772 roku, nie wpłynęły znacząco na zasięg terytorialny badanego zjawiska. Wyniki kwerendy w miarę możliwości weryfikowałem w zeskanowanych księgach. Z powodu łatwej dostępności materiału w Internecie, a także sporych rozmiarów podstawy źródłowej wobec stosunkowo niedługiego tekstu (i, co się z tym wiąże, ograniczeń objętościowych) zdecydowałem się nie podawać dokładnych namiarów bibliograficznych. Dzięki danym z tabeli dołączonej do artykułu jako aneks⁹ zainteresowani bez większych trudności dotrą do oryginalnych dokumentów¹⁰.

⁷ Bazy danych: <https://geneteka.genealodzy.pl/index.php> (dostęp: 15.01.2023); <https://swiatokrzeskie.indeksy.net/> (dostęp: 15.01.2023). O polskich bazach genealogicznych pisał K. Ebertowski (2019). Na podobną metodę przeprowadzenia kwerendy w materiale metrykalnym i prezentacji jej wyników zdecydował się także M.J. Minakowski (2014).

⁸ W przyszłości warto byłoby wszak przebadać pod tym kątem akta metrykalne erygowanej w 1913 roku parafii bł. Wincentego Kadłubka w Jędrzejowie.

⁹ Numerowany wykaz osób ochrzczonych imieniem *Wincenty Kadłubek*, do którego odnoszę się w tekście, został zamieszczony w tabeli stanowiącej załącznik do niniejszego artykułu, dostępny na stronie <https://doi.org/10.17651/ONOMAST.67.4>

¹⁰ Wykorzystane księgi metrykalne przechowywane są w: Archiwum Diecezjalnym w Kielcach (Bejsce, Bobin, Bodzentyn, Kluczewsko, Kościelec, Krzcięcice, Książ Mały, Lelów, Małogoszcz, Mieronice, Mierzwin, Mokrsko Dolne, Nawarzyce, Niegardów, Pełczyska, Piotrkowice Wodzisławskie, Rogów, Sobków, Tarczek, Węgleszyn, Zagnańsk), Archiwum Państwowym w Kielcach (Brzegi, Chotcza Dolna, Ciepeliów, Cierno, Cudzynowice, Czarnocin, Gnojno, Hża, Imbramowice, Iwanowice, Jędrzejów, Kozłów, Krzcięcice, Krzyżanowice Dolne, Książ Mały, Małogoszcz, Mieronice, Mierzwin, Mirzec, Nawarzyce, Pawłów Starachowicki, Pełczyska, Piotrkowice Wodzisławskie, Raków,

Przeprowadzona kwerenda wykazała, że Szczepański nie był jedynym chłopcem urodzonym na ziemiach polskich, któremu na chrzcie nadano hagonim *Wincenty Kadłubek*, było ich co najmniej trzystu kilkudziesięciu. Jeśli wziąć pod uwagę ponad stuletnią rozpiętość w czasie, nie jest to z pewnością duży odsetek w stosunku do wielu tysięcy osób urodzonych podówczas w Małopolsce. Z drugiej strony można jednak mówić o utrzymującej się przez długie lata popularności hagonimu na całym badanym obszarze. Wreszcie jest to materiał na tyle bogaty, że pozwala na wysnuwanie wniosków bardziej ogólnych czy wręcz statystycznych. Ponadto, nawet jeśli z powodu stanu zachowania bazy źródłowej i stopnia jej zindeksowania w Internecie oraz uchybień kwerendy jest on niepełny, to z całą pewnością można go uznać za reprezentatywny dla szerszego zjawiska.

Interesują mnie chronologiczne, terytorialne i społeczne ramy badanego fenomenu antroponimicznego. Kiedy i gdzie narodził się zwyczaj nadawania na chrzcie hagonimu *Wincenty Kadłubek*, w jakich regionach się rozprzestrzenił i w jakim tempie się to odbywało? Jakie warstwy społeczne obejmował, wreszcie jakie motywacje stały za decyzją o nadaniu takiego imienia? Materiał zestawiony w dołączonej do artykułu tabeli poddałem prostej analizie statystycznej i skonfrontowałem go z wiedzą ogólną na temat kultu bł. Wincentego.

Najdawniejsi znani Kadłubkowie przyszedli na świat już w pierwszych latach po beatyfikacji, która dokonana się podczas ostatniego bezkrólestwa — w Bodzentynie, Piotrkowicach Wodzisławskich, Krzcięcicach, Bejskach i Brzegach (nr 1–8). Można wyróżnić tutaj dwa ośrodki dominujące. Pierwszym był oczywiście Jędrzejów, choć stan zachowania tamtejszych ksiąg chrztów pozwala uchwycić „Kadłubków” urodzonych dopiero w ostatniej dekadzie XVIII wieku (nr 56, 57, 59,

Rogów, Sędziszów, Skalbierz, Sobków, Solec-Zdrój, Stanowiska, Tarczek, Tarnawa, Trzciniec, Wąchock, Węgleszyn, Wodzisław, Zagość, Złotniki), Archiwum Państwowym w Kielcach — oddz. w Sandomierzu (Bogoria, Goźlice, Jankowice Sandomierskie, Sulistawice), Archiwum Narodowym w Krakowie (parafie krakowskie), Archiwum Państwowym w Łodzi (Burzenin, Niesułków, Pajęczno, Sokolniki Wieruszowskie, Wolbórz), Archiwum Archidiecezjalnym w Gnieźnie (Chełmce), Archiwum Archidiecezjalnym w Częstochowie (Chełmo, Częstochowa, Dzierżnki, Niegowa, Wielgomłyn, Włodowice), Archiwum Państwowym w Częstochowie (Chlewickie), Archiwum Diecezjalnym w Tarnowie (Chorzeliów, Łączki Kucharskie, Trzęsówka), Archiwum Państwowym w Radomiu (Oleksów, Skrzyńsko, Zwoleń), Archiwum Państwowym w Warszawie — oddz. w Grodzisku Mazowieckim (Promna), Archiwum Państwowym w Przemyślu (Wiązownica), w Bibliotece Śląskiej w Katowicach (Pilica), a także w archiwach parafialnych (Góra Puławska, Grabowiec, Janowiec, Piotrkowice Wodzisławskie, Staszów, Szydłowiec, Tarnawa, Trzciniec, Wąchock, Żarnów). Większość ksiąg znaleźć można w bazach danych: <https://www.familysearch.org/pl/> (dostęp: 15.01.2023); <https://metryki.genbaza.pl/index/list> (dostęp: 15.01.2023); <https://metryki.genealodzy.pl/> (dostęp: 15.01.2023); <https://www.szukajwarchiwach.gov.pl/> (dostęp: 15.01.2023). Wyszukiwarka zasobów metrykalnych, pozwalająca zlokalizować zasoby danej parafii w konkretnym archiwum: <https://parafie.genealodzy.pl/> (dostęp: 15.01.2023).

62, 64, 66–68, 79, 85, 86). Tendencji tej nie zatrzymała kasata opactwa cysterskiego w 1819 roku, utrzymała się ona generalnie do drugiej połowy XIX wieku (nr 95–97, 101–103, 105, 111, 112, 115, 120, 122, 135, 147, 152, 154, 172, 173, 175, 191, 194, 214, 219–221, 225–228, 233, 236, 239, 243, 312–314). Trudno mówić w tym wypadku o wąskiej regionalizacji kultu (por. Bystroń, 1938, s. 33–34), skoro omawiane zjawisko można zaobserwować nie tylko w parafiach położonych blisko Jędrzejowa (Brzegi: nr 6, 7; Chlewice: nr 267; Cierno: nr 150, 158, 160, 167, 169, 171, 178, 223, 231; Krzęcice: nr 3, 18, 21, 22, 26, 29, 31, 33, 49, 55, 58, 61, 87, 90, 93, 106, 117, 118, 124, 127, 130, 131, 174, 176, 177, 181–185, 195, 252, 253, 257, 258, 261, 265, 271, 280, 289; Małogoszcz: nr 134, 170, 200, 203–206, 209, 217, 232, 235, 237, 238, 246, 292, 303–306; Mieronice: nr 36, 45, 196; Mierzwin: nr 9, 15; Mokrsko Dolne: nr 13, 17, 23, 27, 30; Nawarzyce: nr 63, 136, 180; Piotrkowice Wodzisławskie: nr 2, 11, 193; Sędziszów: nr 268, 270, 272, 273, 278; Sobków: nr 34; Trzciniec: nr 109, 166; Węgleszyn: nr 137; Wodzisław: nr 157, 159, 262; Złotniki: nr 317, 318), ale także rozsianych po całej Kielecczyźnie (np.: Bodzentyn: nr 1, 4, 8, 10, 14; Bogoria: nr 254; Goźlice: nr 141, 296; Mirzec: nr 153, 155; Pawłów: nr 248, 249; Staszów: nr 39; Tarczek: nr 282, 286; Wąchock: nr 28, 44, 54, 70, 71, 78, 92, 104, 108, 139, 144, 149, 162–164; Zagnańsk: nr 43, 46, 74).

Obok parafii i opactwa jędrzejowskiego jako drugi ważny ośrodek prezentuje się Kraków, a zwłaszcza — począwszy od 1776 roku — tamtejsza parafia Mariacka (nr 20, 32, 35, 37, 38, 47, 51, 60, 72, 73, 100, 140, 146, 310; ponadto: nr 81, 229, 293, 295). Wydaje się to oczywiste w kontekście biskupiej godności Kadłubka, a także poczesnej roli Krakowa na diecezjalnej mapie Polski, o przynależności Jędrzejowa do diecezji krakowskiej w badanym okresie nie wspominając. Miasto to było istotnym ośrodkiem kultu i pamięci o bł. Wincentym, choć nie zawsze to dość mocno akcentowano w literaturze, co zmieniło się w ostatnich latach (Zdanek, 2008, s. 280; Urban, 2008; Czyżewski, Walczak, 2008, s. 221).

Zestawioną powyżej listę parafii małopolskich warto porównać z miejscowościami, z których wywodzili się świadkowie zeznający podczas (dobrze dziś rozpoznanego) procesu beatyfikacyjnego pod koniec XVII wieku. Pochodzili oni zarówno z miejscowości znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie Jędrzejowa (m.in.: Cierno, Krzęcice, Małogoszcz, Mieronice, Mokrsko Dolne, Węgleszyn, Wodzisław), jak i położonych dalej, poza regionem świętokrzyskim (m.in.: Kozłów Miechowski, Kraków z Kleparzem, Książ Mały, Niegardów, Skalbierz, Wąchock). Jak widać, są to po części te same parafie, w których po kilkudziesięciu latach ustalił się zwyczaj nadawania na chrzcie hagianimu *Wincenty Kadłubek* (Zdanek, 2008, s. 279). Zbieżność ta nie tylko potwierdza zasięg terytorialny kultu biskupa krakowskiego — przede wszystkim w niedużych, prowincjonalnych parafiach — ale i wzmacnia przekonanie o jego historycznym, późnonowożytnym

zakorzenieniu¹¹. Świadkowie wspominali również o pielgrzymkach ciągnących do Jędrzejowa z tamtych miejscowości.

Powstaje zatem pytanie, czy to oficjalne zatwierdzenie kultu zrodziło taką modę imienniczą, czy może raczej istniała ona wcześniej, ale ze względu na specyfikę ksiąg metrykalnych, nie znalazła ona wyrazu w tych źródłach? Tylko jeden znany człowiek o imieniu *Wincenty Kadłubek* urodził się przed 1764 rokiem. Nosił on nazwisko Rokszycki, zmarł 21 września 1776 roku w Moczydle (parafia Książ Mały) w wieku 63 lat. Musiał zatem przyjść na świat około 1713 roku (metryki jego chrztu oczywiście nie mamy), czyli pół wieku przed beatyfikacją¹². Nawet jeśli był to przypadek odosobniony — trudno to stwierdzić — to pokazuje przecież, jak głęboko tkwił na tamtym obszarze kult średniowiecznego dziejopisa. Jak się za chwilę przekonamy, nadanie samego imienia *Wincenty* (bez przydomka Kadłubek) mogło być przejawem żywionej dla niego czci.

Osobną kwestię stanowi ponad 40 Kadłubków urodzonych z dala od Jędrzejowa i Krakowa, a ściślej — z dala od regionu świętokrzyskiego i stolicy Małopolski. Nawet jeśli stanowią oni dość niewielki odsetek nosicieli tego imienia (ok. 13%), to świadczą o rozprzestrzenianiu się kultu bł. Wincentego i związanej z nim mody imienniczej na wszystkich ziemiach polskich, i to stosunkowo wcześniej, bo już pod koniec XVIII wieku. Spotykamy się z nimi we wschodniej Małopolsce (nr 277, 291, 297, 302, 307, 308), bardzo wcześniej w Częstochowie i okolicach (nr 16, 19, 24, 25, 41, 42, 50, 52, 165, 202, 213, 279, 309, 315), w północnej Małopolsce i na terenie Polski centralnej (nr 48, 50, 76, 156, 161, 179, 201, 211, 213, 215, 240, 241, 242, 244, 245, 251, 255, 256, 259, 274, 288, 290, 316), a nawet w Chełmcach koło Kruszwicy (nr 40, 53). Mechanizm rozprzestrzeniania się tego zwyczaju na dalej położone regiony — co w realiach porobiorowych wiązało się przecież z przekraczaniem granic państwowych — pozostaje jednak nie całkiem uchwytne. Do rozważenia pozostają migracje społeczne, ścieżki kariery kapłanów, wpływ prasy kościelnej, druków hagiograficznych czy ikonografii, tradycje odpustów i pielgrzymek oraz translacje relikwii. Trzeba też przypomnieć, że w wiekach XVIII i XIX Jędrzejów był ważniejszym ośrodkiem życia duchowego niż dzisiaj, a więc i jego siła oddziaływania była z pewnością większa (co podkreśla np. S. Zabłocki (2008, s. 185)).

¹¹ Trzeba jednak podkreślić, że przekonanie o świętości Kadłubka jest fenomenem dopiero właśnie nowożytnym, a nie średniowiecznym (Drelicharz, 2008, s. 190). Odmienny pogląd przedstawia, odwołując się do dawniejszej literatury, niekoniecznie zresztą naukowej, A. Lis (2017, s. 64–66). Z kolei K.R. Prokop (2005, s. 78 i nast.) argumentuje, że trudno sobie wyobrazić, by kult bł. Wincentego nie narodził się już w średniowieczu.

¹² Akt zgonu dostępny na: <https://metryki.genbaza.pl/genbaza/detail,57083,97> (dostęp: 15.01.2023). Wyznaczając przybliżoną datę urodzenia Rokszyckiego, trzeba oczywiście pamiętać, jak mylącą informacją może być wiek podawany w dawnych aktach metrykalnych (Kukło, 2009, s. 170).

Przy analizie zgromadzonego materiału rzuca się w oczy, że zdecydowana większość chłopców została ochrzczona między końcem września a połową października. Taki zwyczaj ukształtował się w ciągu kilku lat po 1764 roku. To właśnie na ten okres, a dokładnie na drugą niedzielę października, wypada bowiem wspomnienie liturgiczne bł. Wincentego Kadłubka (ustanowione na pamiątkę uroczystości beatyfikacyjnych, które odbyły się w Jędrzejowie). Związek między terminem święta a datą chrztu jest oczywisty, co więcej występuje on w większości badanych parafii, również oddalonych od głównych ośrodków kultowych. O zwyczaju nadawania imienia świętego, który znajduje się blisko w kalendarzu, pisali Bystrzeń i inni badacze antroponomii polskiej. Dziecko niejako przez datę swego urodzenia „przynosiło” sobie imię. Oczywiście trzeba pamiętać, że wobec nagromadzenia różnych świętych w kalendarzu liturgicznym, ich dni nakładały się na siebie, pozostawiając pole wyboru. Bystrzeń uważał również, że nie nadawano imienia świętego, którego dzień już minął (1938, s. 34–36; por. Kopertowska, 1994, s. 26; Rudnicka-Fira, 2013, s. 177–178). Zestawiony tutaj materiał jedynie częściowo potwierdza tę prawidłowość. Znajdujemy bowiem kilkunastu Kadłubków, których ochrzczono bliżej drugiej połowy października (nr 19, 41, 42, 75, 108, 180, 210, 211, 231, 243, 244, 251, 290, 310, 315), a nawet w innych porach roku: tych z terminów lutowych i marcowych można wprawdzie powiązać z rocznicą śmierci błogosławionego (8 marca), jest ich jednak zaskakująco niewiele (nr 2, 37, 40, 53, 55, 156, 215, 274, 288). Pozostali, również nie tak liczni (nr 1, 3, 11, 15, 17, 37, 43, 77, 100, 132, 133, 144, 169, 203, 297, 298, 302, 307, 308), stanowią chyba wyjątek potwierdzający regułę, być może proboszcz i rodzice kierowali się przy wyborze imienia jakimiś innymi motywami niż kalendarz liturgiczny¹³.

Znamienne, że w księgach metrykalnych napotykamy ochrzczonych właśnie na początku października chłopców, którym nadano imię *Wincenty*, ale bez członu *Kadlubek*. Przykładowo, w samym Jędrzejowie w latach 1833–1872 tego przydomka nie nadano bodaj (w świetle dostępnych źródeł) ani razu, wielokrotnie natomiast nadano samo imię *Wincenty*, i to właśnie na początku jesieni. Wydaje się, że również na cześć średniowiecznego kronikarza, a zjawisko to mogło mieć dawniejszą genezę (Artymiak, 1947, s. 65)¹⁴. Dopiero w 1873 roku znowu poja-

¹³ Mało prawdopodobne wydaje mi się natomiast nadawanie imienia po krewnych (pomijając kilka przypadków, gdy ojciec chłopca ochrzczonego hągonimem *Kadlubek* sam nosił imię *Wincenty*, nr 175, 201, 250, 284, 313). Wyklucza to niedługa pamięć genealogiczna ówczesnego społeczeństwa, niewykraczająca zazwyczaj poza dwa pokolenia: akta zgonu z XIX i pierwszej połowy XX wieku pokazują, że zgłaszający śmierć własnych rodziców rzadko potrafili podać imiona dziadków. Warto zwrócić uwagę, że również najsłynniejszy chłopski memuarysta był w stanie powiedzieć jedynie, kim byli jego dziadkowie, poznani przez niego osobiście (Słomka, 1912, s. 1–25).

¹⁴ Autor (który mógł jeszcze nie zdawać sobie sprawy z istnienia hągonimu *Kadlubek*) za oczywiste przyjmuje, że imię *Wincenty* nadawano chłopcom urodzonym w Jędrzejowie w połowie XVIII wieku właśnie na cześć biskupa krakowskiego.

wia się tam nagle trzech *Kadłubków* (nr 312–314), ale bodaj już po raz ostatni w tamtejszej parafii Świętej Trójcy.

Można się zastanawiać, kto decydował i jakimi względami się kierował przy doborze takiego a nie innego imienia. W aktach z czasów napoleońskich i pokongresowych znajdziemy formułę mówiącą, że była to wola rodziców. Pojawia się ona również w metryce Szczepańskiego. Może to być jednak stwierdzenie retoryczne, a o wyborze imienia mógł decydować proboszcz, który miał dostęp do kalendarza liturgicznego. Duchowny mógł też kierować się własną pobożnością, mógł pochodzić z regionu, gdzie żywy był kult danego świętego, mógł wreszcie wspominać o nim często w swoich kazaniach (por. Bystron, 1938, s. 31–33). Trzeba też pamiętać, że w XVIII wieku doszło do spadku zainteresowania stanu szlacheckiego kultem Kadłubka, którego przedstawiciele nie brali już aktywnego udziału w procesie beatyfikacyjnym w latach 60. (Zdanek, 2012, s. 31–32). W analizowanym materiale widać, że dużą część zgłaszających się do parafii rodziców stanowili ludzie prości i niepiśmienni. Znajdowali się wśród nich parobkowie i zamożniejsi chłopci, młynarze, szewcy, kotlarze, owczarze i kołodzieje. Analfabeta był także Paweł Szczepański. Był on kowalem i sługą kościelnym, sam wszakże urodził się w Jędrzejowie (w 1795 roku). Miał on jako wierny, podobnie jak inni, stały kontakt z liturgią, a tym samym ze sprawowanym w mieście i okolicach kultem Kadłubka — również ze względów rodzinnych¹⁵. Charakterystyka społeczna rodziców dzieci obdarzonych imieniem *Wincenty Kadłubek* wyklucza zasadniczo oddziaływanie kroniki Mistrza Wincentego, którego czczono raczej za zasługi duchowe niż intelektualne (Zabłocki, 2008). Jego dzieło zaś — choć przetłumaczone po raz pierwszy na polski u progu XIX wieku (Czajkowski, 1803) — pozostawało wówczas dostępne jedynie elitom intelektualnym, a i wśród nich nie cieszyło się uznaniem. Dość przypomnieć kąśliwą uwagę ówczesnego kuratora Uniwersytetu Wileńskiego, ks. Adama Jerzego Czartoryskiego: „Skłonność J. Pana Lelewela do grzebania się po próchni Kadłubka mogłaby być obrócona do czego potrzebniejszego” (cyt. za: Plezia, 1960; Stabińska, 1973, s. 7).

Nasuwa się jeszcze pytanie, ilu ludzi ochrzczonych hagianimem *Wincenty Kadłubek* posługiwało się nim w dorosłym życiu? Wydaje się, że raczej niewielu i nie należał do nich Wincenty Szczepański. Z oczywistych względów nie biorę pod uwagę chłopców zmarłych w dzieciństwie, a jedynie dorosłych zawierających małżeństwa, zgłaszających urodzenia własnych dzieci, a także zmarłych w wieku dojrzałym. Żaden z tych Kadłubków nie pochodzi z powyższego wykazu metryk chrzcielnych, co daje nam dodatkowych kilku mężczyzn

¹⁵ Jego ojciec Franciszek był organistą w Lisowie (koło Kielc), dwaj bracia, Stanisław i Kazimierz, proboszczami odpowiednio w Kazimierzy Wielkiej i Zagościu, a trzeci Teodor nauczycielem parafialnym.

o tym imieniu. 3 czerwca 1814 roku w Tarnawie trzydziestoletni Wincenty Kadłubek Grzybowski zgłosił narodziny swojej córki, Antoniny Pauliny¹⁶. 10 lutego 1823 roku w Małogoszczu Wincenty Kadłubek Szymkowicz, urodzony około 1801, poślubił Mariannę z Kmieciaków¹⁷, natomiast 16 lutego 1829 roku w Pełczyskach doszło do zawarcia małżeństwa między Wincentym Kadłubkiem Czerneckim (urodzonym ok. 1811 roku) a Marianną z Wypychów¹⁸. Do kolejnego małżeństwa, między Wincentym Kadłubkiem Tobiłym (urodzonym ok. 1806) a Petronelą z Blinkiewiczów, doszło w kościele Mariackim 30 stycznia 1836 roku¹⁹. 13 czerwca 1840 roku w krakowskiej parafii Świętego Krzyża zgłoszono zgon trzydziestodwuletniego Wincentego Kadłubka Lewińskiego²⁰. Urodzony około 1833 roku Wincenty Kadłubek Mikoś doczekał się kilkorga dzieci z Sylwestrą Szewczyk, wszystkie przysły na świat w Majdanie, w parafii Świerże Górne: Józefa Zofia (1858), Wiktoria (1860), Jan Wojciech (1863) i Paulina (1864)²¹. Szczególnie interesujący jest ostatni, najpóźniejszy przykład małżeństwa zawartego w nieco dalej od Jędrzejowa położonych Daleszycach między Wincentym Kadłubkiem Michalskim a Natalią Kozłowską (9 listopada 1924 r.). Michalski urodził się około 1894 roku, co czyni go jednym z najmłodszych znanych mężczyzn noszących imię błogosławionego²².

Co decydowało o tym, że dorośli ludzie nie używali pełnej formy swojego imienia chrzestnego? Pomijając zgony zgłoszone do parafii, kiedy stawający mógł nie znać szczegółów dotyczących tożsamości zmarłego (nie tylko nazwiska panińskiego matki, imion rodziców, ale również imion chrzestnych właśnie), wydaje się, że hagonim *Wincenty Kadłubek* miał charakter sakralny, tzn. wiązał ochrzczonego z konkretnym patronem; niekiedy pełnił też funkcję urzędową²³. Szczególnie niepraktyczne musiały być sytuacje, w których chłopiec otrzymywał obok hagonimu kilka innych imion (nr 3, 27, 30, 41, 47, 49, 56, 59, 66, 78, 109, 140, 295), a nawet hagonimów (nr 15, 32, 37, 55, 81, 91, 100, 102). Nasuwa się jeszcze jeden trop. M. Plezia uważał mianowicie, że przydomek *Kadłubek* był już w średniowieczu nacechowany pogardliwie (1957, s. 414–416). Wydaje się

¹⁶ <https://metryki.genbaza.pl/genbaza,detail,424509,5> (dostęp: 15.01.2023).

¹⁷ <https://metryki.genealodzy.pl/metryka.php?ar=10&zs=4918d&sy=213&kt=2&plik=10.jpg> (dostęp: 15.01.2023).

¹⁸ <https://metryki.genbaza.pl/genbaza,detail,56667,11> (dostęp: 15.01.2023).

¹⁹ <https://www.szukajwarchiwach.gov.pl/jednostka/-/jednostka/14604783> (dostęp: 15.01.2023).

²⁰ <https://www.szukajwarchiwach.gov.pl/jednostka/-/jednostka/14604687> (dostęp: 15.01.2023).

²¹ <https://geneteka.genealodzy.pl/index.php> (dostęp: 15.01.2023).

²² <https://metryki.genbaza.pl/genbaza,detail,394792,38> (dostęp: 15.01.2023).

²³ Kwestia ta wymaga badań porównawczych. Przykłady osób takich, jak Stanisław Kostka Potocki, Jan Nepomucen Miller czy Jan Kanty Pawлуskiewicz, są pewnie wyjątkami od reguły. Osobno wymienić należy hagonimy, które wyewoluowały w kierunku samodzielnych imion, zatracając tym samym swój pierwotny charakter (np. Magdalena, Ksawery).

jednak, że gdyby przekonanie to podzielali ludzie żyjący w wiekach XVIII–XIX, to nigdy nie zdecydowaliby się na chrzczenie swoich dzieci takim imieniem.

Tradycja nadawania na chrzcie hagianimu *Wincenty Kadłubek* nie była dotychczas znana literaturze przedmiotu. Jest o tyle specyficzna, że nakierowuje uwagę na żywy w badanym okresie kult. Z jednej strony potwierdza ona różne aspekty związane z weneracją biskupa krakowskiego i cystersa jędrzejowskiego, z drugiej niewątpliwie wzbogaca naszą wiedzę w tym zakresie. Zwyczaj ten narodził się w okolicach Jędrzejowa niedługo po beatyfikacji w 1764 roku (aczkolwiek istnieją przesłanki, że istniał już kilkadziesiąt lat wcześniej) i utrzymał przynajmniej do początku XX wieku, szybko rozprzestrzeniając się na całą Małopolskę, a nawet na sąsiednie regiony. W efekcie jesteśmy w stanie wyliczyć ponad 300 chłopców o imieniu *Wincenty Kadłubek*, w większości pochodzących z warstw chłopskich i mieszczańskich. Hagianim ten nadawano przeważnie w pierwszej połowie października, w okolicach wspomnienia liturgicznego błogosławionego, choć nie było to ściśle przestrzegane. Powyższe rozważania dały natomiast negatywny wynik odnośnie do ewentualnej recepcji *Kroniki polskiej* w zakresie popularności imienia jej autora. Doprecyzowanie tych spostrzeżeń wymagałoby jednak dalszych, źródłowych i porównawczych badań nad kultem Kadłubka, których przeprowadzenie wykracza poza ramy krótkiego przyczynku. W tym celu należałoby przyjrzeć się zachowanym kazaniom z epoki, dziejom poszczególnych lokalnych parafii czy życiorysom ich pasterzy, wreszcie funkcjonowaniu innych hagianimów.

LITERATURA

Źródła

- Czajkowski, F. S. (1803). *Wincentego Kadłubka biskupa krakowskiego Historia polska zkróconą* [Wincenty Kadłubek Bishop of Cracow's shortened Polish history]. Łowicz: [b. wyd.].
Nekrolog Władysława Szczepańskiego. (1967, 28 stycznia). *Życie Warszawy*, 24.
Słomka, J. (1912). *Pamiętniki włościanina: od pańszczyzny do dni dzisiejszych* [Memoirs of a peasant: from serfdom to the present day]. Kraków: Krakowska Drukarnia Nakładowa.
Szczepański, W. (1956). Ankieta personalna [Personal questionnaire], w archiwum prywatnym autora artykułu.

Opracowania

- Artymiak, A. (1947). *Mieszkańcy miasta Jędrzejowa w świetle najstarszej księgi metrykalnej (1743–1752)* [Inhabitants of Jędrzejów in the light of the oldest parish book (1743–1752)]. Jędrzejów: nakładem autora.
Bystroń, J. S. (1938). *Księga imion w Polsce używanych* [Book of names used in Poland]. Warszawa: Towarzystwo Wydawnicze „Rój”.

- Chalcarz, A. (2001). Opactwo cystersów w Jędrzejowie ośrodkiem kultu błogosławionego Wincentego Kadłubka [Cistercian Abbey in Jędrzejów as a centre of cult of the Blessed Wincenty Kadłubek]. W: K.R. Prokop (red.), *Mistrz Wincenty Kadłubek: Człowiek i dzieło, pośmiertny kult i legenda* (s. 103–108). Kraków: PAU.
- Czyżewski, K.J., Walczak, M. (2008). Ikonografia błogosławionego Wincentego Kadłubka [Iconography of Blessed Wincenty Kadłubek]. *Cistercium Mater Nostra*, 2(2), 215–230.
- Drelicharz, W. (2008). Pamięć i tradycja o Mistrzu Wincentym w dziejopisarstwie polskim XIII–XV wieku [Memory and tradition of Master Wincenty in Polish historiography of the 13th–15th centuries]. *Cistercium Mater Nostra*, 2(2), 141–192.
- Dworzaczek, W. (1959). *Genealogia* [Genealogy]. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Ebertowski, K. (2018). Bazy genealogiczne jako pomoc w poszukiwaniu przodków [Genealogical databases as an aid in the search for ancestors]. *Folia Bibliologica*, 60, 187–207.
- Gieysztorowa, I. (1976). *Wstęp do demografii staropolskiej* [Introduction to Old Polish demography]. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Górny, M. (1993). *Rodzina chłopska w świetle swoich antroponimów: Studia nad kulturą nazewniczą wsi pałuckiej w XVII wieku* [The peasant family in the light of its anthroponyms: Studies on the naming culture of the Pałuki village in the 17th century]. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.
- Kopertowska, D. (1994). Ewolucja motywacji w imiennictwie [Evolution of motivation in naming]. *Język Polski*, 74(1), 22–33.
- Kukło, C. (2009). *Demografia Rzeczypospolitej przedrozbiorowej* [Demography of the Polish-Lithuanian Commonwealth before the partitions]. Warszawa: Wydawnictwo DiG.
- Kürbis, B. (2003). Wstęp [Introduction]. W: Mistrz Wincenty Kadłubek, *Kronika polska* (s. V–CXXX). Wrocław: De Agostini.
- Ledzińska, A., Zdanek, M. (2012–2013). XVII-wieczne epitafium enigmatyczne o Mistrzu Wincentym Kadłubku [The 17th-century enigmatic epitaph on Master Wincenty Kadłubek]. *Cistercium Mater Nostra*, 6, 123–154.
- Lincoln, B. (2014). *Between History and Myth: Stories of Harald Fairhair and the founding of the state*. Chicago-London: The University of Chicago Press.
- Lis, A. (2017). *Casus exceptus: Problemy prawne kanonizacji bł. Wincentego Kadłubka* [Casus exceptus: Legal problems of the canonization of Blessed Wincenty Kadłubek]. Sandomierz: Katolicki Uniwersytet Lubelski.
- Malec, M. (1997). Przydomki hagiomiczne w funkcji samodzielnych imion osobowych [Hagionymic nicknames in the function of independent personal names]. W: J. Duma, H. Popowska-Taborska (red.), *Onomastyka i dialektologia: Prace dedykowane Pani Profesor Ewie Rzetelskiej-Feleszko* (s. 181–186). Warszawa: Sławistyczny Ośrodek Wydawniczy.
- Manikowska, H., Gacka, D. (2018). Hagiografia a historyczność, czyli o historii w hagiografii i hagiografii w służbie historii [Hagiography and historicity, or history in hagiography and hagiography in the service of history]. W: J. Banaszekiewicz [et al.] (red.), *Przeszość w kulturze średniowiecznej Polski* (t. I, s. 657–748). Warszawa: Instytut Historii PAN.
- Minakowski, M.J. (2014). Gęstość sieci koligacji w parafii Kampinos w XIX wieku [Density of kinship networks in Kampinos parish in the 19th century]. *Przeszość Demograficzna Polski*, 35, 65–74.
- Olszewski, D. (1990). Kult bł. Wincentego Kadłubka w Jędrzejowie: Zarys historii [The cult of Blessed Wincenty Kadłubek in Jędrzejów: Outline of history]. W: D. Olszewski (red.), *Cystersi w Polsce: W 850-lecie fundacji opactwa jędrzejowskiego* (s. 151–178). Kielce: Wydawnictwo „Jedność”.
- Plezia, M. (1957). Nazwa osobowa Kadłubek [Personal name Kadłubek]. *Onomastica*, 3, 393–417.
- Plezia, M. (1960). Pierwszy polski historyk [The first Polish historian]. *Tygodnik Powszechny*, 14(17), 4–5.
- Prokop, K.R. (2005). *Wincenty Kadłubek*. Kraków: WAM.

- Rudnicka-Fira, E. (2013). *Imiennictwo krakowian od XVI do XVIII wieku na tle historii i kultury* [Names of Cracovians from 16th to 18th century against the background of history and culture]. Kraków: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego.
- Ryłko, S. (2001). Droga do beatyfikacji i starania o kanonizację Wincentego Kadłubka [The path to beatification and efforts for the canonisation of Wincenty Kadłubek]. W: K.R. Prokop (red.), *Mistrz Wincenty Kadłubek: Człowiek i dzieło, pośmiertny kult i legenda* (s. 79–84). Kraków: PAU.
- Sęcysz, E. (2000). *Szlachta wylegitymowana w Królestwie Polskim w latach 1836–1861* [Licensed nobility in the Congress Poland between 1836 and 1861]. Warszawa: DiG.
- Stabińska, J. (1973). *Mistrz Wincenty* [Master Vincent]. Kraków: Znak.
- Suma, T. (2005). *Urzędnicy pocztowi w Królestwie Polskim 1815–1871. Słownik biograficzny* [Postal officials in the Congress Poland 1815–1871. Biographical dictionary]. Warszawa: DiG.
- Świżek, K. (1977). Rozwój kultu bł. Mistrza Wincentego Kadłubka (1226–1976) [Development of the cult of Bl. Master Wincenty Kadłubek (1226–1976)]. *Więź*, 20(10), 61–69.
- Urban, J. (2008). Kult błogosławionego Wincentego Kadłubka w Katedrze na Wawelu [The cult of Blessed Wincenty Kadłubek at Wawel Cathedral]. *Cistercium Mater Nostra*, 2(2), 301–309.
- Widajewicz, J. (1925). *Nazwiska i przydomki ludowe: Studium z dziejów wsi polskiej XVII i XVIII w.* [Folk names and nicknames: A study in the history of the Polish countryside in the 17th and 18th centuries]. Lwów: nakładem redakcji.
- Wyźga, M. (2019). *Homo movens: Mobilność chłopów w mikroregionie krakowskim w XVI–XVIII wieku* [Homo movens: Peasant mobility in the Cracow microregion in the 16th–18th centuries]. Kraków: Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Pedagogicznego.
- Zabłocki, S. (2008). Uwagi o recepcji bł. Wincentego Kadłubka w Polsce w XVIII wieku [Notes on the reception of Blessed Wincenty Kadłubek in Poland in the 18th century]. W: tenże, *Od starożytności do neohellenizmu: Studia i szkice* (s. 174–187). Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- Zdanek, M. (2008). Kult Wincentego Kadłubka w świetle procesu kanonicznego super cultu immemorabili seu casu exceptu z lat 1687–1691 [The cult of Wincenty Kadłubek in the light of the canonical process super cultu immemorabili seu casu exceptu of 1687–1691]. *Cistercium Mater Nostra*, 2(2), 273–300.
- Zdanek, M. (2012). Udział szlachty w rozwoju kultu błogosławionego Wincentego Kadłubka i jego jędrzejowskiego sanktuarium w XVI–XVII wieku [Participation of the nobility in the development of the cult of Blessed Vincent Kadłubek and his sanctuary in Jędrzejów in the 16th–17th centuries]. *Almanach Historyczny*, 14, 23–33.
- Ziobro, W. (2017). Księgi metrykalne parafii rzymskokatolickiej w Strzyżowie z lat 1784–1918 — stan zachowania i możliwość odtworzenia ruchu naturalnego ludności [Roman Catholic Parish Register of Strzyżów, 1784–1918 — state of preservation and possibility to reconstruct the natural population movement]. *Przeszłość Demograficzna Polski*, 39, 97–115. <https://doi.org/10.18276/pdp.2017.39-05>

Internetowe bazy danych

- Family Search. <https://www.familysearch.org/pl/> (dostęp: 15.01.2023).
- Genbaza. <https://metryki.genbaza.pl/index/list> (dostęp: 15.01.2023).
- Geneteka. <https://geneteka.genealodzy.pl/index.php> (dostęp: 15.01.2023).
- Katalog Zasobów Metrykalnych. <https://parafie.genealodzy.pl/> (dostęp: 15.01.2023).
- Metryki Genealodzy. <https://metryki.genealodzy.pl/> (dostęp: 15.01.2023).
- Szukaj w archiwach. <https://www.szukajwarchiwach.gov.pl/> (dostęp: 15.01.2023).
- Świątogen. <https://swiatokrzyskie.indeksy.net/> (dostęp: 15.01.2023).

SUMMARY

“HIS WISH IS TO GIVE HIM THE NAME VINCENT KADŁUBEK”. THE CULT OF THE BLESSED VINCENT
IN THE LIGHT OF VITAL RECORDS (MID-18TH–EARLY 20TH CENTURIES)

Based on the Małopolska vital records from the period 1765–early 20th century, anthroponymic material was collected, showing that the name Wincenty Kadłubek was given during baptisms at that time. This is undoubtedly connected with the cult of the then beatified bishop of Kraków, but it is difficult to link it with the reception of his Chronicle. This custom was practised rather among the peasant and craftsmen strata, and its characteristic feature is that the name Kadłubek was given to boys born in the early autumn, i.e. around the time of the liturgical commemoration of Bl. Vincent.

Keywords: Vincent Kadłubek, Jędrzejów, anthroponymy, hagionyms, cult of saints, vital records